

N:o 87.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 13 Maj 1869.

— — — hos Andra Kammaren den 13 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, om ändring i gällande föreskrifter rörande förvaltningen af omyndiges egendom.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 38.)

S. A. K.

Hos Riksdagen hafva framställningar blifvit gjorda, åsyftande förändrade föreskrifter angående förvaltningen af omyndiges medel; hvarjemte Justitieombudsmannen i sin vid innevarande riksdag afgifna embetsberättelse framhållit de olägenheter, som skulle härflyta från ofullständigheten i några stadganden uti Kongl. Förordningen, angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom, den 24 September 1861, samt för undanrödjande af dessa olägenheter föreslagit följande förändrade lydelse af förordningens

§ 1. Förmynderskap stånde under vårdnad af den Rätt, hvarunder den omyndiges fader, der han död är, vid dödsfallet lydt, eller, om han lefver, stadigt hemvist hafver. Är den omyndige född utom äktenskap och ej för äkta barn i laga ordning förklarad, höre förmynderskapet under den Rätts vårdnad, hvarunder modren vid dödsfallet lydt eller, om hon lefver, stadigt hemvist hafver. Äro hvarken fader eller moder kända, eller hafver ingendera af dem stadigt hemvist, lyde den omyndige i förmyndaremål under Rätten i den ort, der han bor, då behof af förmyndare för honom yppas, eller, om han ej stadigt hemvist hafver, der dylikt behof först anmäles. Lefver fader eller moder, men är annan till förmyndare förordnad, eller har den, som uppnått myndiga

år, blifvit under förmyndare ställd, lyde förmynderskapet under den Rätt, som förmyndare förordnat.

§ 3. Ordet socknenämnd utbytes emot kommunalnämnd.

§ 4. Förmyndare skall, för hvart år, afsluta räkning öfver allt det han har om händer, med uppgift af den säkerhet, hvaremot den omyndiges reda penningar utsatta äro, och ingifve, vid början af följande år, den räkning jemte ett utdrag derur, innehållande summarisk uppgift af den omyndiges behållning så i fast som lös egendom, till gode männen eller kommunalnämnden. I detta utdrag skall ock tillkännagifvas, om under årets lopp förmynderskap upphört, ehvad den omyndige uppnått myndig ålder eller afidit, eller omyndig qvinna trädt i äktenskap. Det utdrag, hvarom nu sagdt är, skall etc.

§ 5. Vid slutet tillägges: Förordnar Rätten, att förmyndaren dylik säkerhet lemna skall, och bibehålles denne ändock vid förmynderskapet, varde slik säkerhet i förvar satt hos kommunalnämnden i den församling, till hvilken den omyndige, efter de i 1 § stadgade grunder, må anses höra.

Den genom Kongl. "Förordningen den 24 September 1861 föreskrifna kontroll å förmyndarevården må väl anses hafva verkat derhän, att vårdslöshet vid förmyndareförvaltningen någorlunda förekommit; men då förmyndare i allmänhet eger innehafva och i sin rörelse begagna myndlingens penningar, utan att därför ställa säkerhet; då frestelsen för förmyndaren att använda myndlingens i hans vård befintliga skuldsedlar och andra värdepapper till afhjelpande af egna penningebehof ofta är alltför stark, för att kunna emotstås; och då den, enligt nuvarande lag, myndlingen tillkommande förmånsrätt hos förmyndaren i de flesta fall finnes vid dennes obestånd vara otillfredsställande; så synas gällande föreskrifter ingalunda lemna nöjaktigt skydd mot följderna af förmyndarens bristande vederhäftighet och den oredlighet, som ej sällan dermed står i sammanhang. Den utväg, som lagen anvisar, att hos Rätten påfordra inteckning eller annan säkerhet för de hos förmyndare inestående medel, synes ej vara af synnerligt värde, helst antagas kan, att i de flesta fall, då misstanke mot förmyndarens vederhäftighet föranleder en dylik anmälan, hans affärsställning redan är sådan, att någon verklig säkerhet af honom icke kan vinnas. Också hafva förluster af omyndiges tillgångar, synnerligen under sednare tidens allmänna osäkerhet i affärsförhållanden, ej sällan inträffat; och lagstiftarens skyndsamma och kraftiga mellankomst till förekommande af sådana förluster för framtiden är därför oafvisligen påkallad.

Riksdagen har ansett ändamålet åtminstone i hufvudsaklig mån kunna vinnas derigenom, att för hvarje domkrets eller annat lämpligt område tillsattes en af erforderligt antal skicklige och vederhäftige personer bestående nämnd, till hvilken förmyndare hade att aflemna myndlingarnes penningetillgångar an-

tingen kontant eller i sådana värdepapper, som af nämnden kunde godkännas. Har myndlingen fordringar, hvilka nämnden anser osäkra och följaktligen ej vill öfvertaga, skulle det tillkomma förmyndaren att indrifva desamma och penningarne till nämnden öfverlemna. Nämnden skulle åligga att för myndlingarnes gemensamma räkning utlåna medlen och, efter afdrag af oundgängliga förvaltningskostnader, på utsatta terminer till förmyndarne utbetala den på deras myndlingar belöpaude ränta. I den mån denna öfverstege myndlingens behof, komme den att läggas till det hos nämnden innestående kapitalet; om åter förmyndaren behöfde för myndlingens räkning uttaga någon del af kapitalet, torde Rättens samtycke dertill erfordras. Kontrollen å förmyndarevården skulle fortfarande utöfvas af de enligt nu gällande lag för sådant ändamål tillsatte gode män, hvilka följaktligen jemväl hade att tillse, att förmyndare fullgjorde sin skyldighet i afseende på medlens öfverlemnande till nämnden. Härigenom blefve nämndens befattning af särdeles enkel beskaffenhet och närmast öfverensstämmande med den, som hittills på ett i allmänhet tillfredsställande sätt utöfvats af styrelserna för de i de flesta orter inrättade sparbanker, hvilka möjligen skulle kunna, der det lämpligt funnes, med de nu föreslagna inrättningarne förenas.

Någon gång torde inträffa, att myndlingarnes tillgångar bestå i sådana värdepapper, som ej med förmån kunna förvandlas i penningar eller af andra skäl böra för deras räkning bibehållas; och likasom nämnden, på sätt nu sker i sparbankerna, måste upplägga ett särskildt insättnings- och uttagningskonto för hvarje omyndig, kunde för dylika handlingar, hvilka jemväl borde hos nämnden deponeras, särskilda depositionskonto upprättas.

Mot detta förslag skulle visserligen kunna invändas, att, när förmyndarebefattningen ej vidare medförde fördelen att innehafva myndlingarnes medel, den stundom redan nu befintliga obenägenheten att emottaga sådan befattning skulle blifva ännu större; men då förmyndare torde komma att åtnjuta företrädesrätt att såsom lån erhålla dessa medel, om han därför ställde nöjaktig säkerhet, samt, i händelse han detta ej förmådde, han ingalunda borde under nuvarande lagstiftning anses vederhäftig för förmynderskapet, så synes omförmälda invändning icke förtjena afseende. Deremot torde det vara uppenbart, att förmyndaremedlens sammansläende till en gemensam kassa och förvaltning under den allmänna kontroll, som derigenom möjliggöres, väsendtligen komme att befordra de omyndiges säkerhet, på samma gång som förmyndarne befriades å ena sidan från skyldigheten att ombesörja en utlåning, som ej sällan är förknippad med stora svårigheter, och å andra sidan från frestelsen att för medlens användande inlåta sig i stundom olycksbringande spekulationer. Öfvertagande af förmynderskap blefve ej heller, såsom nu någon gång inträffar, ett eftersökt medel att åtkomma penningelån, utan att behöfva därför ställa

säkerhet. Men genom den nu föreslagna anordningen skulle tillfälle för säkra lånesökande att erhålla lån på längre tid betydligt underlättas.

För utarbetande af fullständigt lagförslag i detta afseende erfordras dock icke allenast längre tid, än den som står till Riksdagens förfogande, utan äfven åtskilliga upplysningar om lokala förhållanden m. m., dem Riksdagen icke är i tillfälle att sig förskaffa; och Riksdagen får derföre i underdånighet anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes, med afseende å behovet af betryggande föreskrifter rörande förvaltningen af omyndiges medel, taga i nådigt öfvervägande, huruvida lämpliga bestämmelser i ofvan angifna syftning må kunna meddelas, samt i sådant fall låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till lag i ämnet, äfvensom att Justitie-ombudsmannens framställning om speciela ändringar i ofvanberörda Kongl. Förordning dervid jemväl torde komma under öfvervägande.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 13 Maj 1869.